

Draaiboek online focusgroep: Burgerforum Corona

Mogelijkheden tot het betrekken van burgers in het managen van de Corona-uitbraak

(10)(2e) (10)(2e)

Wie?

Inwoners van Nederland van verschillende leeftijden.

Wat?

Een groepsdiscussie over de (gewenste) betrokkenheid van NL inwoners bij hoe er omgegaan wordt met de Corona uitbraak in Nederland.

Hoe?

De discussiegroepen vinden online plaats. Per discussiegroep worden 7 deelnemers uitgenodigd. Er worden 3 focus groepen uitgevoerd. De deelnemers worden gestratificeerd op leeftijd, namelijk 18-45, 46-64 en 65+.

FG 1: 46-64 jaar op donderdag 4 juni van 09:00-11:00

FG 2: 18-45 jaar op vrijdag 5 juni van 13:00-15:00

FG 3: 65+ jaar op woensdag 10 juni van 09:30-11:30

Waar?

Vanuit thuis.

Hoelang?

De discussiegroepen duren 2 uur.

Gespreksleiders?

(10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e)

Inhoudsopgave (tijden voor donderdag 4 juni 9-11)

1. Opening burgerforum Corona (09:00-09:10).....	3
2. Introductie Corona-uitbraak (09:10-09:15).....	4
3. Corona-uitbraak: gebeurtenissen (09:15-09:45).....	4
3. Pauze (10 minuten) van 09:45-09:55. Zet: "Om 09:55 beginnen we weer" in de chat.....	6
4. Presentatie: Het betrekken van inwoners in Nederland bij de bestrijding van de Corona-uitbraak (09:55-10:05).....	6
5. Groepsdiscussie over betrokkenheid van Nederlandse inwoners bij de bestrijding van de Corona-uitbraak (10:05-10:55).....	8
6. Afsluiting (10:55-11:00).....	10

1. Opening burgerforum Corona (09:00-09:10)

Welkomwoord

Goedemorgen allemaal, bedankt dat jullie vandaag aanwezig kunnen zijn bij deze groepsdiscussie. Ik wil eerst even vragen of:

1. Iedereen zijn of haar camera aan kan zetten?
2. Ik je/jij mag zeggen, of liever u? Hoe zal ik dit doen?
3. Iemand vragen heeft over de applicatie die we vandaag gebruiken om de discussie te houden?

Onderin het scherm zien jullie een icoontje staan met een microfoon erop. Hiermee kun je jouw microfoon uit en aan zetten. Het is belangrijk voor de discussie straks dat als iemand anders praat, jij je eigen microfoon even uitzet. Dit betekent dat je de ander gewoon blijft horen, alleen dat iedereen de achtergrondgeluiden van de personen die niet praten niet horen. Als je dan zelf wat wilt zeggen, moet je eerst even je microfoon weer aanzetten!

Eerst zal ik ons even voorstellen. Kan iedereen even zijn microfoon uitzetten hiervoor?

Introductie Sophie & Frank/Sandra

Mijn naam is (10)(2e) en ik woon in (10)(2e) ik ben (10)(2e). Ik werk bij het RIVM (overheidsorganisatie dat veel onderzoek doet naar de gezondheid van de inwoners in Nederland) als onderzoeker. Mijn onderzoek gaat over infectieziekte-uitbraken.

Frank/Sandra stelt zich voor.

Daarbij is (10)(2e) van Nivel vandaag ook op de achtergrond aanwezig. Zij zal meekijken hoe de groepsdiscussie vandaag verloopt.

Ik ben natuurlijk ook benieuwd met wie we vandaag dit groeps gesprek gaan hebben. Dus het lijkt me fijn als jullie je ook even kunnen voorstellen! Hierbij hoor ik dan graag jullie naam, leeftijd en jullie woonplaats. Daarnaast ben ik benieuwd naar 1 ding die je nu niet hoeft te doen door de maatregelen, waar jullie eigenlijk stiekem wel blij mee zijn? Dus .... Ik wil jou vragen of jij je microfoon aan kunt zetten, en jezelf voor kunt stellen. Ik zal per persoon aan jullie vragen of jullie je voor kunnen stellen. Straks bij de discussie zal ik dit ook zo doen, zodat we de discussie duidelijk en overzichtelijk houden.

Deelnemers stellen zich voor. Let erop dat iedereen zijn microfoon weer uitzet, voordat we doorgaan naar de volgende deelnemer.

Uitleg over het onderwerp en de dagplanning

Leuk om kennis met jullie te maken! Ik werk op de afdeling infectieziektebestrijding. In mijn onderzoek bekijken we of de inwoners in Nederland kunnen betrekken bij de bestrijding van infectieziekte-uitbraken, en op wat voor een manier dat dan kan. Hier gaan we het dan ook met jullie over hebben vandaag. Om het gesprek hierover te houden, gaan we de huidige Corona-uitbraak gebruiken als voorbeeld van een infectieziekte-uitbraak. Door de Corona-uitbraak te gebruiken, hebben we een concreet voorbeeld van een uitbraak, waar iedereen op dit moment mee te maken heeft. We gaan het dus hebben over of de inwoners in NL betrokken kunnen worden bij hoe er omgegaan wordt met de Corona-uitbraak.

Voordat we het echt gaan hebben over de Corona-uitbraak wil ik eerst graag wat praktische dingen met jullie bespreken. De discussie die we vandaag hebben is een deel van mijn onderzoek. We hebben jullie bij de uitnodigingen een toestemmingsverklaring meegestuurd, hierin staat dat wij de dingen die we vandaag bespreken graag willen publiceren. Dit betekent dat waar we het vandaag over gaan hebben, opgeschreven zal worden in een artikel. Wij gaan vertrouwelijk met de informatie om, en natuurlijk wordt jullie naam nooit genoemd en blijven jullie anoniem.

Om te beginnen wil ik jullie nu eerst nog vragen of jullie 1 voor 1 toestemming willen geven voor deelname aan deze groepsdiscussie en het opnemen hiervan. Op deze manier heb ik jullie toestemming op de opname staan. Hebben jullie hier nog vragen over?

- .... Wil jij beginnen met toestemming geven? En vergeet niet je microfoon aan te zetten!

Deelnemers geven toestemming (hopelijk....), en zetten hun microfoon weer uit.

Dan ga ik nu de opname starten.

Opname starten

Dan nog even kort over de bol.com cadeaukaart, deze zullen jullie na afloop van de groepsdiscussie ontvangen op jullie e-mail. Het is dus een digitale cadeaukaart.

Ik denk dat we nu verder kunnen met de planning van vandaag. Die ziet er als volgt uit:

09.30-09:45 = Opening, kennismaking en introductie
 09:45-10:20 = Corona-uitbraak: gebeurtenissen
 10:20-10:30 = Pauze
 10:30-10:45= Presentatie: Betrokkenheid bij uitbraak
 10:45-11:50 = Discussie over betrokkenheid inwoners NL
 11:50-12:00 = Afsluiting + feedback

Het gaat ons vandaag om jullie ervaringen. We zijn benieuwd naar wat jullie te zeggen hebben en willen samen onderzoeken welke mogelijkheden jullie zien naar het betrekken van inwoners in NL bij het omgaan met de Corona-uitbraak. Alles wat jullie vandaag zeggen is waardevol voor ons onderzoek!

2. Introductie Corona-uitbraak (09:10-09:15)

We gaan het dus vandaag hebben over de Corona-uitbraak, en of jullie denken dat de inwoners in Nederland betrokken kunnen worden bij hoe er met de uitbraak wordt omgaan. We zijn erg benieuwd naar wat jullie te zeggen hebben. Het doel van vandaag is dan ook om jullie ideeën en meningen over het onderwerp te horen. We willen weten wat er speelt in Nederland. We hebben vandaag 2 uur om het hierover te hebben, en we willen hier zo goed mogelijk gebruik van maken. Vandaar dat we een aantal onderwerpen hebben uitgekozen waar wij het graag over willen hebben. Maar voordat we hiermee beginnen, is er iets wat jullie kwijt willen aan ons? Waar denk je vooral aan als je denkt aan Corona? Om even stoom af te blazen? Even ventileren. Om te beginnen.

Scenario: De deelnemers gaan te lang door over iets dat ze kwijt willen.

Ik krijg het idee dat jullie erg veel te vertellen hebben over jullie ideeën/meningen over de Corona-uitbraak. We gaan in het volgende gedeelte van de groepsdiscussie veel aandacht besteden aan jullie ervaringen met de uitbraak, dus die komen straks nog veelvuldig aan bod! Ik wil nu graag nog verder

gaan naar deelnemer X, zodat iedereen de kans krijgt om te vertellen wat er bij hem/haar het eerste naar boven komt als je denkt aan de uitbraak.

3. Corona-uitbraak: gebeurtenissen (09:15-09:45)

Ik wil nu graag doorgaan met het volgende gedeelte. In dit gedeelte wil ik graag met jullie een tijdlijn gaan maken over hoe jullie de Corona-uitbraak tot nu toe beleefd hebben. Deze tijdlijn gaan we stap voor stap maken. Iedereen gaat zelf zijn eigen tijdlijn tekenen. Om de tijdlijn te maken ben ik op zoek naar de ervaringen/momenten/dingen die jullie zijn bijgebleven vanaf het moment dat je voor het eerst iets over Corona hoorde tot nu. Het gaat er niet om dat jullie de precieze datum van jullie ervaringen nog weten, het gaat er echt om wat die ervaringen zijn. Over de andere dingen zoals de datum hoeven jullie je niet druk te maken, hier gaan we dan samen wel uitkomen.

Om deze tijdlijn te maken hebben jullie pen en papier nodig. Wij gaan vragen stellen om jullie herinneringen een beetje naar boven te halen, waarna jullie deze herinneringen dan op jullie tijdlijn gaan zetten. Hopelijk krijgen we uiteindelijk samen een zo compleet mogelijke tijdlijn die jullie ervaring met de uitbraak laat zien. Wij zijn ook heel erg benieuwd hoe jullie tijdlijnen er uiteindelijk uitzien, dus we vragen jullie of jullie na afloop van deze discussiegroep een foto van jullie tijdlijn kunnen maken en die op te sturen naar mijn mail. Ik zal op het einde van de discussie nog even mijn mail geven. Nogmaals wat gaan we doen? We willen dus een tijdlijn gaan maken met jullie ervaringen over de Corona-uitbraak, deze mogen heel klein zijn en ook heel groot. Het gaat hierbij om jouw perspectief en wat voor jou belangrijk en memorabel is. Dus dat is ook precies wat je moet opschrijven in de tijdlijn. Tussen de vragen over de tijdlijn door zo dadelijk ga ik ook een aantal keer vragen of jullie wat willen vertellen over jullie ervaringen. Deze zal ik dan hiernaast ook in de chat typen, zodat we van elkaar kunnen horen en zien welke gebeurtenissen belangrijk zijn.

Is het duidelijk voor jullie wat we willen gaan doen nu?

Oké om te beginnen mogen jullie een horizontale pijl tekenen zoals jullie op de dia zien.

Dan gaan we beginnen met de eerste vraag:

1. - Wat is het eerste dat je herinnert over de Corona-uitbraak?
- Wanneer hoorde je voor het eerst over de Corona-uitbraak? En wat hoorde je dan?

Deze eerste gebeurtenis mogen jullie helemaal links in de tijdlijn zetten. Wil iemand iets vertellen over zijn of haar eerste gebeurtenis?

Deelnemers vertellen over gebeurtenis. Sophie zet deze in de chat. (5min)

- Hoe heb je dit gehoord?
- Wat maakt dit een belangrijke gebeurtenis voor jou?
- Ik ben benieuwd waarom jij deze gebeurtenis hebt gekozen, kun je hier wat meer over vertellen?
- Wat deed het met je toen je dit hoorde?

Oké bedankt, we gaan nu verder met de volgende vraag:

2. - Wat is het laatste/meest recente dat je herinnert over de Corona-uitbraak?
- Wanneer hoorde je als laatste over de Corona-uitbraak? En wat hoorde je dan?

Deze laatste gebeurtenis mogen jullie helemaal rechts in de tijdlijn zetten. Wil iemand iets vertellen over zijn of haar laatste gebeurtenis?

Deelnemers vertellen over gebeurtenis. Sophie zet deze in de chat. (5min)

- Hoe heb je dit gehoord?
- Waarom herinner jij je dit?
- Wat deed het met je toen je dit hoorde?

Oké we hebben dus nu gezamenlijk de start en het einde van jullie ervaringen met de Corona-uitbraak besproken. Nu gaan jullie de tijdlijn zelf verder aanvullen. Om dit te doen mogen jullie zelf jullie andere gebeurtenissen/memorabele momenten in de tijdlijn zetten. Nogmaals, het gaat er dus om wat gebeurtenissen vanuit jouw ervaring zijn, die jij je nog kan herinneren over de Corona-uitbraak. Het maakt ook niet uit of jullie de precieze volgorde van hoe de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden goed hebben, het gaat om de gebeurtenissen zelf. Als jullie vragen hebben dan mogen jullie die natuurlijk stellen. Je kunt of het even vragen via de audio, of je typt het in de chat. Dus als je bijvoorbeeld even in de knoop zit met de volgorde kun je mij raadplegen, en hopelijk komen we er samen uit. Het is nu 09:25 uur, dus over 10 minuten, om 09:35 uur wil ik nog even samen een aantal tijdlijnen bespreken.

Het is nu 09:35 uur dus ik wil graag weer gezamenlijk verder gaan.

- Wilt iemand even zijn tijdlijn laten zien en zijn belangrijke ervaringen met het Corona-virus vertellen?

Drie tijdlijnen bespreken (ligt aan de tijd), en de gebeurtenissen opschrijven! Deze zijn eventueel nodig in de groepsdiscussie op het einde.

- Heeft iemand nog een gebeurtenis of ervaring die tot nu toe nog helemaal niet naar voren is gekomen?

We hebben nu even een pauze om naar de wc te gaan en/of wat drinken te pakken. Over 10 minuten wil ik graag weer verder gaan, dat is om .... Uur. Na de pauze ga ik eerst kort wat informatie geven aan jullie, en daarna gaan we met de tijdlijn verder werken. Het is belangrijk dat jullie tijdens de pauze deze meeting niet weggelijken, want dan ga je uit de meeting. Dus laat vooral deze meeting open staan! Je kunt wel even je geluid uitzetten met het microfoon icoontje onderin.

3. Pauze (10 minuten) van 09:45-09:55. Zet: "Om 09:55 beginnen we weer" in de chat.
4. Presentatie: Het betrekken van inwoners in Nederland bij de bestrijding van de Corona-uitbraak (09:55-10:05)

Fijn dat iedereen er weer is en we kunnen beginnen. In het vorige gedeelte heeft iedereen zijn tijdlijn gemaakt, en hebben we die kort besproken. Dit zag er goed uit! En het was heel interessant om te horen welke gebeurtenissen voor jullie memorabel zijn. Nogmaals bedankt hiervoor. Ik wil nu graag doorgaan naar het tweede gedeelte van vandaag. Ik wil eerst een korte presentatie geven, die ongeveer 10 minuten duurt. Tijdens deze presentatie geef ik informatie over hoe er wordt omgegaan met een infectieziekte uitbraak in Nederland. Hierna wil ik met jullie gaan praten over hoe jullie denken over het betrekken van inwoners van Nederland bij het omgaan met de Corona-uitbraak. Tijdens deze discussie komen ook jullie tijdlijnen weer terug!

Nu over naar de presentatie:

Om meer informatie te geven over hoe er in NL omgegaan wordt met een uitbraak, heb ik de uitbraak bestrijding opgedeeld in drie fasen, namelijk: de voorbereidingsfase, responsfase en herstelfase. Er zijn veel verschillende soorten uitleggen over deze fasen, de ene is meer uitgebreid dan de ander, maar voor vandaag wil ik het graag bij deze drie fasen houden. Om deze fasen uit te leggen, ga ik de Corona-uitbraak als voorbeeld nemen.

De voorbereidingsfase begint al, wanneer er in Nederland nog geen Corona patiënten zijn. Als we kijken naar de Corona-uitbraak, begon deze ergens in December in China. Sinds de eerste berichten over de Corona-uitbraak in China, wordt er in Nederland voorbereidingen getroffen voor een uitbraak in Nederland. Deze voorbereidingen worden getroffen door het Centrum Infectieziektebestrijding van het RIVM. Hier werken onderzoekers, artsen, beleidsmedewerkers en communicatiespecialisten. Het Centrum Infectieziektebestrijding heeft in Nederland als taak om de infectieziektebestrijding te coördineren en hierover te communiceren. Hierbij werken zij samen met meerdere gezondheidsorganisaties. Ik wil hier nu verder niet ingaan op alle gezondheidsorganisaties die van belang zijn bij een uitbraak, omdat dat een ingewikkelde structuur is dat veel tijd kost om goed uit te leggen. Daarom wil ik mij in deze presentatie vooral focussen op wat het RIVM doet, omdat zij de uitbraakbestrijding coördineren, en op wat de overheid doet, omdat zij de uiteindelijke beslissingen maken in de uitbraakbestrijding. Tijdens deze voorbereidingsfase, werd er informatie verzameld over de ziekte zelf, en hoe de uitbraak in andere landen, zoals China, op dat moment verloopt. Vervolgens werd deze informatie toegepast op de situatie in Nederland. Er werd bijvoorbeeld bekeken hoe groot de kans is dat de infectie in Nederland komt. Daarnaast werd er al nagedacht over wat er gedaan moet worden, wanneer er patiënten in NL zouden komen. De informatie die werd verzameld, werd vervolgens gecommuniceerd naar de overheid, andere gezondheidsorganisaties, de media en de inwoners in Nederland.

Na deze voorbereidingsfase, kwamen we in een andere fase van de Corona situatie terecht, namelijk in de respons fase, wat betekende dat er Corona-patiënten in Nederland waren. Nog steeds coördineert het Centrum voor Infectieziektebestrijding de bestrijding van de uitbraak, en uiteindelijk neemt de overheid de beslissingen over de uitbraak bestrijding. In plaats van alleen het treffen van voorbereidingen, moet er nu veel meer gebeuren, er moet namelijk een uitbraak bestreden worden... In deze "respons" fase, wordt er nog steeds veel informatie verzameld over de infectie zelf, en de uitbraak situaties in andere landen worden nog steeds in de gaten gehouden. Maar daarnaast worden ook maatregelen genomen om meer besmettingen tegen te gaan, er wordt voor patiënten gezorgd, er wordt getest et cetera. Daarbij wordt er steeds gecommuniceerd tussen het RIVM, de overheid, verschillende gezondheidsorganisaties, media en naar de inwoners in Nederland toe.

Zodra er geen patiënten meer in Nederland zijn, zal de Corona-uitbraak over zijn. Wanneer dit gaat gebeuren, dat weten we niet. Maar als dit zo is, dan moeten er weer opnieuw allerlei acties ondernomen worden om weer terug te gaan naar de Nederlandse situatie van voor de uitbraak. Dit noemen we vandaag de herstelfase.

De hele bestrijding van een uitbraak, begint dus eigenlijk al wanneer er nog niet eens patiënten in een land zijn, en gaat nog langer door dan de laatste patiënten. Het is een lang en complex proces, waarin veel verschillende meningen van verschillende mensen meespelen. Bij dit proces wordt vooral gebruikt gemaakt van wetenschappelijk onderzoek, en kennis en ervaring van experts. Voor, tijdens en na de uitbraak, bepalen zij vooral wat belangrijke acties zijn om te onderzoeken en uit te voeren. Wij vragen ons nu dus af of het zinvol is om een andere partij bij de bestrijding van de uitbraak te betrekken, zoals de inwoners in Nederland. De inwoners van Nederland kunnen dan meedenken over een onderwerp wat hen aangaat, aangezien de manier waarop de uitbraak wordt bestreden, direct invloed heeft op iedereen in Nederland. We willen het dus zo dadelijk met jullie

gaan hebben hoe jullie nu kijken naar jullie betrokkenheid bij de bestrijding van de Corona-uitbraak en of jullie de behoefte hebben om meer betrokken te worden, en waarom dan wel of niet. Dus wat gaan we zo doen? Eerst zal ik jullie wat gaan uitleg over manieren waarop je betrokken kan worden. Deze uitleg is heel algemeen, en later gaan we dit toepassen op de Corona-uitbraak.

Oké dus wat zijn verschillende vormen van betrokkenheid? Dit ga ik uitleggen met behulp van het volgende voorbeeld: Stel jullie voor, een gemeente wil een nieuw winkelcentrum gaan bouwen in de stad. De gemeente wilt haar inwoners graag gaan betrekken in het bouwen van dit nieuwe winkelcentrum. Om de inwoners te betrekken, zijn er verschillende manieren:

Als eerste optie kan de gemeente er voor kiezen om haar inwoners duidelijke en tijdige informatie te geven over het nieuwe winkelcentrum. De inwoners van de gemeente worden geïnformeerd over wat er gebeurt en dat is het.

Als tweede optie kan de gemeente haar inwoners gaan bevragen over een aantal problemen of vragen waar de gemeente tegen aan loopt. Bijvoorbeeld welke winkels er in het centrum moeten komen. De inwoners kunnen dan antwoord geven op de vragen/problemen, en vervolgens denkt de gemeente over deze antwoorden na en beslist zelf of ze deze mee willen nemen in de uiteindelijke beslissing.

Als derde optie vraagt de gemeente haar inwoners om met het hele proces over het winkelcentrum mee te denken. Bij elke beslissing over het winkelcentrum worden de gedachten van de inwoners gevraagd en overwogen door de gemeente. Uiteindelijk beslist de gemeente nog wat er uiteindelijk gebeurt, maar dit wordt wel gedaan op basis van het advies van haar inwoners.

Als vierde optie worden de inwoners en de gemeente partners in het ontwikkelen en de bouw van het winkelcentrum. Vanaf het begin af aan worden de inwoners betrokken en bevraagd over hun zorgen/meningen en ideeën. De input van de inwoners wordt constant gevraagd op elk aspect van de bouw van het winkelcentrum en deze input wordt ook steeds meegenomen in de beslissingen die de gemeente maakt. Daarbij wordt teruggegeven aan de inwoners wat er wel of niet gedaan wordt met hun input en waarom dan wel of niet.

Als laatste optie kunnen de inwoner, helemaal zelf gaan beslissen hoe het winkelcentrum eruit komt te zien, dus locatie, hoeveelheid winkels, overdekt/of niet, hoe gaan de winkels eruit zien et cetera. De gemeente doet een stap opzij, en draagt de macht over de bouw van het winkelcentrum over op haar inwoners.

Dit zijn dus een aantal typische vormen van betrokkenheid bij problemen/beslissingen/vragen. Er zijn natuurlijk nog veel meer andere manieren mogelijk, maar hiermee wilde ik jullie alvast wat voorbeelden geven. Het betekent zeker niet dat de ene manier persé beter is dan de andere manier. Elke situatie is verschillend, en er kan dan weer een andere optie van betrokkenheid bij horen.

- Zijn er vragen over wat ik net verteld heb?

5. Groepsdiscussie over betrokkenheid van Nederlandse inwoners bij de bestrijding van de Corona-uitbraak (10:05-10:55)

Ik wil nu gaan naar het laatste gedeelte van dit groeps gesprek. Ik wil nu met jullie gaan praten over hoe jullie vinden dat jullie op dit moment betrokken worden bij de Corona-uitbraak, en of jullie hierin een andere rol willen spelen dan dat jullie op dit moment hebben. Om te beginnen heb ik een aantal algemene vragen die ik jullie hierover wil stellen. Voor de discussie wil ik aan iedereen vragen

om een beetje op te letten met door elkaar heen praten, om zo de discussie duidelijk te laten verlopen. Stel een aantal personen beginnen tegelijk met praten, dan zal ik even aangeven wie er kan beginnen en wie daarna het woord mag nemen. We moeten ook samen maar even kijken wat wel en niet werkt in deze online discussie! Ook kunnen jullie de vragen op de slides zien van de Powerpoint.

Algemene betrokkenheid bij de Corona-uitbraak: (10min)

- Voelen jullie je op dit moment betrokken bij de Corona-bestrijding?
- Zo ja, hoe dan?
- Zo niet, kun je uitleggen waarom niet?
- Zou je meer/minder betrokken willen worden (ligt aan het gevoel dat men uit)?
- Zijn er mensen die hier anders over denken?

Onderwerpen waarover en manieren waarop inwoners in NL betrokken kunnen worden: (30 min)

Nu wil ik graag over gaan naar het bespreken van jullie eigen ervaringen die in jullie tijdlijn staan: Het is belangrijk om jullie perspectief te horen, over jullie mening en ervaring.

Opdelen in verschillende fasen voorbereiding/respons/herstel?

- Als jullie nu je eigen tijdlijn bekijken, op welke momenten denken jullie dat het zinvol zou zijn om inwoners in NL meer te betrekken in de uitbraak?
- Waarom wel/niet zinvol?
- Als je nu de verschillende manieren van betrokkenheid erbij pakt, welke past bij het moment dat jij net aangaf?
- Op wat voor een manier hadden NL inwoners betrokken kunnen worden?

Scenario: De deelnemers kunnen in het begin niks zeggen over de betrokkenheid van NL inwoners Als we even terugkomen op jouw tijdlijn ..... Jij gaf eerder aan dat jij de volgende gebeurtenis hebt opgeschreven: ..... Denk jij dat het wenselijk zou zijn om NL inwoners tijdens deze gebeurtenis meer te betrekken?

Vragen aan de rest van de groep:

- Wat vinden jullie van wat hij/zij zegt?
- Wil iemand hier iets aan toevoegen?
- Denkt iemand anders over de betrokkenheid van NL inwoners op dat moment?
- We hebben het nu gehad over de betrokkenheid van inwoners in NL in het algemeen, maar denken jullie dat dit ook geldt voor jullie persoonlijk?

Bovenstaande vragen herhalen voor elke deelnemer die ideeën heeft over zinvolle momenten/onderwerpen om NL inwoners te betrekken bij de uitbraak.

Additionele vragen: (10min)

Ik wil nog even terugkomen op het voorbeeld in de presentatie, over een gemeente die haar inwoners wilt betrekken bij het bouwen van een winkelcentrum.

Slide met de voorbeelden over verschillende opties van betrokkenheid laten zien.

- Over het algemeen, als je kijkt naar alle vormen van betrokkenheid, wat vinden jullie een wenselijke vorm bij het betrekken van NL inwoners bij de Corona bestrijding?
- En waarom?
- Wat is daarvoor nodig denken jullie?

Scenario: iemand vindt dat het publiek gemachtigd moet worden bij de uitbraak bestrijding.
Goh, jij zegt dat de inwoners van NL dan mogen beslissen over de uitbraak bestrijding in Nederland, dat is interessant. Wat denk jij dat er daarvoor nodig is? Om dat te kunnen realiseren? Hoe ziet er precies uit in de praktijk? Heb jij daar ideeën over?

Focus groep mantra: Wat zijn de achterliggende behoeften? Wensen/gevoelens bij uitingen?
 Wat is het verhaal achter het antwoord? (note tos elf)

Scenario: Er is tijd over voor aanvullende vragen

Ik heb al ontzettend veel interessante meningen en ideeën gehoord! Tijdens de presentatie heb ik een uitbraak verdeeld in drie fasen, namelijk voorbereiding, respons en herstel. Hier wil ik ook graag nog wat langer over praten met jullie.

- Wat denken jullie in het algemeen over de betrokkenheid van de inwoners in Nederland in de verschillende fasen?
- Over welke onderwerpen kunnen NL inwoners meedenken in de fase voordat er patiënten in Nederland zijn? Dus in de voorbereidingsfase.
- En hoe denken jullie daarover in de herstelfase? Dus als er geen patiënten meer zijn in Nederland.
- Op wat voor een manier kunnen NL inwoners betrokken worden per fase?
- Zijn er nog andere onderwerpen qua uitbraak bestrijding, die nu nog niet aan bod zijn gekomen, waarover inwoners in Nederland betrokken kunnen worden?

6. Afsluiting (10:55-11:00)

We komen nu aan bij het einde van deze groepsdiscussie. We hebben mooie tijdlijnen kunnen maken en bespreken samen, daarna heb ik veel interessante meningen en ideeën gehoord over het betrekken van NL inwoners bij het bestrijden van de Corona-uitbraak (eventueel uitbraken in het algemeen). Ik ben heel tevreden met alles wat we vandaag hebben besproken, en ik hoop jullie ook.

- Hebben jullie nog vragen en/of opmerkingen voor ons?

Zoals eerder aangegeven ontvang ik nog heel erg graag een foto van jullie zelf gemaakte tijdlijnen. Willen jullie hier een foto van maken met jullie mobieltjes en naar Nivel toe willen mailen. Het is belangrijk dat jullie ervoor zorgen dat er geen namen op jullie tijdlijn staan, dus als dit zo is dan wil ik vragen of jullie deze uit kunnen gummen/krassen. Dit is zodat de tijdlijnen dan geen persoonlijke gegevens bevatten. Weet iedereen van jullie hoe dit moet? Anders kan ik zo nog even contact hebben met diegene waarbij dit niet lukt?

Ik wil jullie ontzettend bedanken voor jullie deelname! Ik heb veel geleerd de afgelopen 2uur en ik hoop dat jullie het ook interessant vonden. Als jullie nog feedback of suggesties hebben over de opzet en wat we vandaag gedaan hebben dan hoor ik die graag.

- Zijn er nog suggesties/feedback/dingen die jullie anders zouden doen?

Je kunt die later ook nog mailen naar mij, mocht er iets zijn. Mijn mail is (10)(2e) @rivm.nl.

Nogmaals bedankt, en Nivel zal de bol.com tegoedkaart met jullie regelen. Mocht dit niet het geval zijn, dan mogen jullie mij natuurlijk altijd mailen. Nou nog een fijne dag/avond en blijf veilig!